

LA
22.8.09

"Sisäpiirin tietoa ja hurjia spekulatioita toivottiin, mutta eihän minulla ollut antaa"

Kadonnut Arctic Sea -alus teki Tapanisesta lausuntoa automaatin

Turun Sanomat
HANNA NUMMILA

Kun Arctic Sea -alus kaapattiin Itämerellä, Turun yliopiston professori Ulla Tapanisen työ Meriturvallisuuden ja -liikenteen tutkimuskeskuksessa alkoi yhtäkkiä kiinnostaa maailmaa.

Suomalaismedoiden lisäksi jopa *International Herald Tribune* haastatteli Tapanista suomalaisena merenkulun eksperttinä, ja näinen on parin viikon aikana saanut tottua tulkkoihinkin kysymyksiin aaltoja kyntävien alusten turvallisuudesta.

- Ei se ulkomaiselle lehdistölle lausunnon antaminen juuri kotimaisesta poikennut. Yhtäkkiä joutuu jostain yllättävästä aiheesta antamaan kommenttia. Tietysti toimittaja toivoi minulta jotain herkullista sisäpiiritietoa tai raffaavaa arvailua, mutta ei minulla sellaista ollut antaa. Sitten lehteen päätyi vain jokin lause ja nimi laitettiin alle, Tapaninen naurahtaa.

Larvojen laesta, kulun liikennemääriä ja merenkulun turvallisuus-kulttuuria tutkiva Tapaninen arvelee, että katoamisen tarkat tapahtumat ja kaapparien motiivit saattavat jäädä ikuisesti hämärän peitton.

- Ainakaan puulastin takia alusta ei kaapattu, eikä itse laivakaan ole niin hyvässä kunnossa, että siitä kukaan kiinnostuisi. Vaihtoehtoja jäivät jonkin tavaran salakuljetaminen tai lumnasvaateiden tekeminen miehistöstä, Tapaninen punnitsee.

Hän huomauttaa, että tapahtumaympäristö kaappaukselle oli hyvin poikkeuksellinen Itämeri on maailman parhaiten valvottuja vesialueita, joten miksi tehdä kaappaus juuri täällä? Pitkää uios saada jotain, jota nimenomaan tällä alueella on ja muualla ei?

- Satamissa valvonta on myös niin tiukkaa, että tuntematon lasti olisi melkein pitänyt tuoda laivaan vesitse. Tällöin kyseessä ei voi olla jirkin iso lasti, joten herää kysymys, miksi se piti saada kulkemaan vesillä pitkin. Miksei autossa tai vaikkapa lentorahtina? Tapaninen kysyy.

- Merenkulussa vallitsee sen kansainvälisen luonteen ja historiallisten perinteiden vuoksi muita aloja isompi toleranssi virheille ja riskeille. Ajatellaan, että "ainahan merellä on tuullut", professori Ulla Tapaninen naurahtaa.

"Ainahan merellä on tuullut"

Kaappaus oli suoritettu Tapanisen mielestä kaitkin puolin asiantuntevasti, joten kyseessä oli suunniteltu keikka. Valvontasignaali osattiin mykistää samaan tien, ja Englannin kanaalin kohdalla avata taas lyhyeksi hetkeksi.

-Maailman merille voi kadota joksikin alkaa, mutta pysyvä häviöminen on erittäin hankalaa. Sen verran paljon on valvontaa näköhavainnoista alkaen ja jatkuen satamakirjoista aina satelliittiteihin saakka.

Tapanisen mukaan tapahtuma osoittaa, että kaappaukset ovat mahdollisia myös Itämerellä.

-Itse ihmettelen esimerkiksi Ruotsin rannikkovartioston päätöstä jäädä odottamaan ja "katsomaan tilanteen kehittymistä". Myös täällä Pohjolassa voi sattuä kaikenlaisia, ja ainakin jatkossa myös kaappaukset pitää ottaa yhtenä vaihtoehtona huomioon, kun mietitään mitä voi tapahtua, Tapaninen pamauttaa.

Kun koku mystisen katoamisen ympärillä häivenee, Tapaninen pääsee taas tavalliseen tutkimusrytmiinsä. Ennen professuuriaan hän työskenteli kymmenen vuotta varustamossa logistiikkapuolella, ja työrupeaman tullaistina on vahva käsinturma alan konkreettisiin kysymyksiin.

-Minusta merenkulussa turval-

lisuuskulttuuri poikkeaa merkittävästi muusta liikenteestä. Siellä normit ovat osittain historian ja osittain alan luonteen vuoksi erilaiset, ja suurempi riskinotto on jostain syystä sallittua. Samoin myös toleranssi virheille ja vahingoille on isompi. Vallitsee sellainen meininki, että "ainahan merellä on vähän tuullut".

Compic/ Maari Ratilainen